

Της Μεταμορφώσεως Του Σωτήρος Χριστού.

Από: apostoliki-diakonia.gr

Του Σωτήρος: Η σημερινή εορτή της Μεταμορφώσεως του Κυρίου θεωρείται ως μια από τις σημαντικότερες του εορτολογικού κύκλου των Δεσποτικών εορτών, ιδιαίτερα στην Ορθόδοξη Παράδοση, γιατί έχει μια άμεση αναφορά στην τελείωση και θέωση του ανθρώπου, που είναι και η εσχατολογική προοπτική της θείας Οικονομίας.
Γεωργίου Π. Πατρώνου, εκδόσεις Αποστολικής Διακονίας, 2003, σελ. 225-234.

Όλα τα γεγονότα της ζωής και δράσης του Ιησού Χριστού αναφέρονται στη λύτρωση και τη σωτηρία του κόσμου. Η μεταμόρφωση, όμως, πέρα από τη χριστολογική σημασία που φανέρωσε σε όλους την επί της γης δόξα του Κυρίου, έχει και μια βαθύτατη ανθρωπολογική σπουδαιότητα αφού δείχνει προς τον σκοπό της πνευματικής πορείας, που είναι η θέωση και η δοξοποίηση του καθενός ανθρώπου.

Η σημερινή ευαγγελική περικοπή είναι άκρως ενδιαφέρουσα για δύο σημαντικούς λόγους: και για τον ιστορικό ρεαλισμό της περιγραφής του γεγονότος της μεταμόρφωσης, αλλά και για το βαθύτατο θεολογικό νόημα που εμπεριέχει και που αναφέρεται στον άνθρωπο και στην προοπτική της ιστορικής του πορείας. Η εορτολογική παράδοση, μάλιστα, εμμένει όχι μόνο στην ιδιόζουσα θεολογική ερμηνεία που προβάλλεται,

αλλά και στη συμβολικότητα του γεγονότος με την αναφορά και τη συσχέτιση του γεγονότος της μεταμόρφωσης με το όρος Θαβώρ. Έτσι το

Θαβώριο όρος παίρνει τη θέση συμβόλου λειτουργικού και επισημαίνει το σημείο αναφοράς στην αγιαστική και θεοποιητική πορεία όλων μας.

Η μεταμόρφωση του Κυρίου και η προοπτική της μεταμόρφωσης του καθενός ανθρώπου βρίσκονται σε οργανική και λειτουργική σχέση μεταξύ τους. Έχουμε συνάντηση του θείου και του ανθρώπινου, του κτιστού και του ακτίστου. Η μεταμόρφωση βρίσκεται σε άμεση σχέση με την ένανθρωπηση. Ο Θεός γίνεται «ως εις εξ ημών» και η μεταμόρφωση φανερώνει αυτό που πρέπει να γίνουμε εμείς. Στην θαβώριο μεταμόρφωση μετέχει ο Θεός και ο άνθρωπος. Μετέχει όλη η φύση και η κτίση. Μεταμορφώνεται το πνεύμα αλλά και το σώμα. Πρόκειται για τη μεταμόρφωση του όλου ανθρώπου και της καθόλου δημιουργίας. Έχει, επομένως, η μεταμόρφωση καθολική σημασία. Γι' αυτό και δεν πρέπει να κατανοείται η μεταμόρφωση ως περιπτωσιακό γεγονός και ως αναφερόμενο στα πνευματικά και στα επιμέρους μόνο θέματα του ανθρώπου και της ζωής του. Πολύ περισσότερο δεν πρέπει να κατανοείται ως γεγονός που αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού.

Υπ' αυτή την έννοια, το σημερινό κήρυγμα, αν και θα αναφερθεί σε τέσσερα μόνο βασικά σημεία, σκοπός μας είναι να επιχειρήσουμε μια σφαιρική προσέγγιση του γεγονότος της μεταμόρφωσης στην ολότητα του και στην καθολικότητα του, φωτίζοντας θεολογικά αυτό καθαυτό το γεγονός αλλά και τη σημασία του για τη δική μας πνευματική πορεία.

1. Η Μεταμόρφωση ως ιστορικό γεγονός.

Το ευαγγελικό ανάγνωσμα δεν αφήνει καμιά αμφιβολία για την ιστορικότητα του γεγονότος της μεταμόρφωσης του Χριστού. Ο Κύριος παραλαμβάνει τρεις από τους μαθητές του, τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη και μεταμορφώνεται «έμπροσθεν αυτών». Η μαρτυρία των τριών είναι ιδιαίτερα σημαντική. Δεν πρόκειται, επομένως, για θεολογικό μύθο. Βέβαια πρόκειται για μια πνευματική εμπειρία των τριών μαθητών του Ιησού, όμως η εμπειρία αυτή εδράζεται σε ιστορικό γεγονός και συνδέεται με εξωτερικά εύληπτα φαινόμενα. Βλέπουν τον Κύριο στην κορυφή του όρους να λάμπει το πρόσωπο του «ως ο ήλιος» και τα ενδύματα του να γίνονται «λευκά ως το φως». Παρατηρούν δίπλα στον μεταμορφούμενο Διδάσκαλο να παρίστανται ως «μάρτυρες» του γεγονότος δύο σημαντικά πρόσωπα της ιουδαϊκής αποκαλυπτικής και της εσχατολογικής

παράδοσης του Ισραηλιτικού λαού, τον Μωυσή και τον Ηλία. Όλα αυτά φανερώνουν ένα είδος θεοφάνειας μέσα στον μεσσιανολογικό χαρακτήρα του γεγονότος.

Παράλληλα ο λαός είναι συγκεντρωμένος, κατά τη διήγηση της περικοπής, κάτω στους πρόποδες του Όρους, μαζί με τους υπόλοιπους μαθητές και περιμένουν τον Κύριο να κατέβει από το Θαβώρ, να τους κηρύξει τη νέα πίστη και να θεραπεύσει τους βασανισμένους ασθενείς τους. Όλη η ευαγγελική περικοπή έχει μια θαυμαστή ρεαλιστική προσέγγιση του γεγονότος. Δεν αφήνει περιθώρια για καμιά αμφισβήτηση, ότι εδώ πρόκειται για μια απλή αλλά γεμάτη σαφήνεια περιγραφή ενός πραγματικού ιστορικού συμβάντος. Αυτό το συμβάν πραγματοποιείται «έμπροσθεν» όχι μόνο των μαθητών αλλά και του λαού και επομένως δεν επιδέχεται καμιά αμφισβήτηση. Αντίθετα ένα τέτοιο ιστορικό γεγονός υπόκειται σε ιστορική διερεύνηση και θεολογική ερμηνεία, ώστε να εξαχθούν τα κατάλληλα συμπεράσματα προς ενίσχυση της πίστεως και της οικοδομής των πιστών.

Τα ευαγγελικά ιστορικά γεγονότα δεν πρέπει να απομονώνονται και να τα επενδύουμε με το ένδυμα του θεολογικού μύθου. Είναι μέρος της γενικότερης ιστορίας της ανθρωπότητας, η δε αποκάλυψη τους έχει άμεση σχέση με την παγκόσμια ιστορία και ιδιαίτερα με την ιστορία του σχεδίου της θείας Οικονομίας. Το γεγονός της μεταμορφώσεως, μάλιστα, έχει άμεση σχέση με το ιστορικό γίνεσθαι και με την ιστορική πορεία της ανθρωπότητας προς την τελείωση και τη θέωση .

2. Η θεολογική ερμηνεία του γεγονότος.

Στο γεγονός της μεταμόρφωσης έχουμε τα έξης ενδιαφέροντα στοιχεία για μια ουσιαστική θεολογική προσέγγιση. Καταρχήν έχουμε την εμφάνιση του Μωϋσή και του Ηλία, δύο προσώπων της ιερής ιστορίας του Ισραήλ που συνδέονται άμεσα με την έλευση και την εμφάνιση του Μεσσία. Ο χαρακτήρας του γεγονότος, επομένως, είναι σαφώς μεσσιανολογικός και άρα η όλη ευαγγελική διήγηση είναι καθαρά χριστοκεντρική . Με άλλα λόγια έρχεται να φωτίσει το μυστήριο του προσώπου του Ιησού Χριστού και να δώσει σαφή απάντηση στο ιστορικό ερώτημα «τις γαρ ούτος έστιν ;».

Ο Ιησούς δεν είναι μόνο ιστορικό πρόσωπο, που γεννάται σε κάποιο συγκεκριμένο χώρο και χρόνο, «εν Βηθλεέμ της Ιουδαίας και εν ημέραις Ηρώδου τον Μεγάλου», που γενεαλογείται ως μέλος κάποιας συγκεκριμένης οικογένειας της φυλής και του γένους Δαβίδ, αλλά είναι και ο

αναμενόμενος δια μέσου των αιώνων Χριστός του Κυρίου που θα έρθει για τη σωτηρία της ανθρωπότητας. Αυτή δε η έλευση του θα επιβεβαιωθεί, κατά την παράδοση, από την παρουσία των αποκαλυπτικών προσώπων του Μωϋσή και του Ηλία.

Η παρουσία δε αυτή του Μωϋσή και του Ηλία έχει μια βαθιά παράδοση στην εσχατολογία και τη μεσσιανολογία του Ισραήλ. Όπως και η εμφάνιση, κατά μια άλλη παράλληλη παράδοση, του Μωϋσή και του Ενώχ. Τα πρόσωπα αυτά αποτελούν την εγγύηση και την επιβεβαίωση μιας αληθινής μεσσιανικής παρουσίας αλλά και θεοφάνειας. Και δεν επιβεβαιώνουν μόνο την παρουσία του Μεσσία -Χριστού στο ιστορικό παρόν, αλλά τα ίδια τα πρόσωπα αυτά υπάρχει παράδοση ότι θα συνοδεύσουν τον Χριστό και κατά τη δευτέρα και ένδοξη εσχατολογική παρουσία. Γι' αυτό ακριβώς και το γεγονός της μεταμόρφωσης αποτελεί πρόγευση και προμήνυμα και της ένδοξης δευτέρας παρουσίας. Έτσι στο γεγονός αυτό έχουμε την ιστορία της μεταμόρφωσης, αλλά και την προοπτική της εσχατολογικής εξέλιξης και πλήρωσης.

Το δεύτερο ενδιαφέρον στοιχείο της μεταμόρφωσης είναι η εμφάνιση και η παρουσία του ακτίστου φωτός. Το φως της μεταμόρφωσης περιβάλλει κατά κύριο λόγο τον Ιησού Χριστό και κατ' επέκταση τους μαθητές, τον κόσμο όλο και όλη την κτίση. Διερωτάται βέβαια κανείς τι είδους φως είναι αυτό και ποια η σημασία του. Μήπως πρόκειται για μια απλή ανταύγεια ακτίνων του ηλίου που φωτίζουν τα πράγματα και λαμπρύνουν τα αντικείμενα, ή πρόκειται για κάποιο άλλο «φως», άλλης φύσεως και άλλης ποιότητας; Το ερώτημα αυτό που τίθεται από πολλούς απαιτεί όχι μόνο ιστορική προσέγγιση αλλά και θεολογική διερεύνηση.

Η πατερική ερμηνευτική θεολογία κάνει ενδιαφέρουσες προσεγγίσεις. Ειδικότερα ο Μέγας Βασίλειος στο έργο του «Εξαήμερος», σχολιάζοντας τα γεγονότα της αρχικής δημιουργίας, ομιλεί σε κάποιο σημείο για ένα πρωταρχικό «φως» της πρώτης ημέρας. Αυτό το «φως» το αποκαλεί «φως καθαρότατον », «ειλικρινές» και « άϋλον ».

Το διακρίνει δε με κάθε σαφήνεια από το γνωστό μας φως του ηλίου και της σελήνης και αφήνει να νοηθεί ότι μάλλον πρόκειται για κάποιο «άκτιστο» φως που να δηλώνει την παρουσία του δημιουργού Θεού. Πολύ αργότερα, ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς θα μιλήσει και αυτός πάλι με μεγάλη σαφήνεια για την ύπαρξη ενός « ακτίστου φωτός» και θα το διακρίνει από κάθε κτιστό και υλικής φύσεως φως. Το κτιστό ανήκει στη δημιουργία και στον κόσμο μας, το άκτιστο ανήκει στο θεό και στην παρουσία του. Το ένα είναι υλικό και θαμπό, το άλλο είναι « άϋλο » και

«καθαρότατο». Επομένως, η θεολογία του αγίου Γρηγορίου συναντάται με την ερμηνεία του Μεγάλου Βασιλείου και μπορεί να θεωρηθεί ως προηγούμενο για μας για την κατανόηση του φωτός της μεταμόρφωσης και του φωτός του κενού τάφου και της ανάστασης. Αυτό το ίδιο φως πληροί την πνευματική μας πορεία και μεταμορφώνει τις υπάρξεις μας. Υπ' αυτή την έννοια το φως της μεταμόρφωσης του σημερινού ευαγγελικού αναγνώσματος επιδέχεται βαθιά θεολογική προσέγγιση και δεν μας επιτρέπει μονοσήμαντες και αφελείς ερμηνείες.

3. Η πνευματική προοπτική της Μεταμόρφωσης.

Η μεταμόρφωση, πέρα από ιστορικό γεγονός με βαθύτατη θεολογική σημασία, προβάλλεται και ως πρόταση για εμπειρία ζωής. Η εμπειρία αυτή δεν πρέπει να συσχετίζεται μόνο με το πρόσωπο του μεταμορφωθέντος Χριστού, αλλά να αναφέρεται και στην προσωπική ζωή όλων μας. Η θεία εμπειρία αποτελεί τον τύπο και το σταθερό σημείο αναφοράς για μας. Ακριβώς, όπως η εμπειρία αυτή, καθαρά πνευματικής φύσεως, χαρακτήρισε αρχικά τους μαθητές του Κυρίου και στη συνέχεια όλο το λαό που παρίσταται στο θαύμα, ως συνέχεια και επακόλουθο του γεγονότος της μεταμόρφωσης.

Ο Χριστός με τη μεταμόρφωση έδειξε στον κόσμο το αληθινό του πρόσωπο και το μυστήριο της παρουσίας του. Δεν είναι μόνο άνθρωπος, είναι και Θεός. Προσέλαβε την κτιστή ανθρώπινη φύση. Όμως στη μεταμόρφωση φάνηκε και η άκτιστη θεία λαμπρότητα και δόξα του. Στον κόσμο μας παρουσιάσθηκε ως ανθρώπινη και θεία παρουσία. Η προαιώνια θεία φύση του εισέρχεται στον κόσμο και ενανθρωπίζεται. Το άκτιστο συναντά και προσλαμβάνει τον κτιστό άνθρωπο και τον θεώνει. Αυτό είναι ένα αρχικό αλλά βαθύτατα ουσιαστικό στοιχείο του γεγονότος της μεταμόρφωσης.

Ως συνέπεια αυτού του γεγονότος έχουμε και τη συγκλονιστική εμπειρία των μαθητών του Κυρίου. Και η εμπειρία αυτή δεν ήταν τυχαία. Η συγκλονιστική εντύπωση τους και η ελκτικότητα του γεγονότος ήταν τόσο ισχυρή που εκφράζουν αμέσως την επιθυμία τους η εμπειρία αυτή να είναι διαρκείας και να τους συνοδεύσει σε όλη τους τη ζωή. Αυτό ακριβώς εκφράζει η πρόταση τους να φτιάξουν σκηνές και να παραμείνουν στο Θαβώρ, βιώνοντας αδιάκοπα την εμπειρία της μεταμόρφωσης. Δεν γνωρίζουμε επακριβώς το περιεχόμενο αυτής της εμπειρίας τους. Ο Ευαγγελιστής δεν μας περιγράφει δυστυχώς τι εσήμαινε για τους μαθητές η κορυφαία εκείνη στιγμή της μεταμόρφωσης του Κυρίου. Αυτό όμως που

γνωρίζουμε είναι η αρχική συγκλονιστική τους εντύπωση και ότι οι ίδιοι άρχισαν να γεύονται τους εσχατολογικούς καρπούς της μεταμόρφωσης στην προσωπική τους ζωή.

Η μεταμόρφωση, επομένως, στην πνευματική διάσταση δεν πρέπει να ερμηνεύεται και να κατανοείται ως ατομικό γεγονός, που άφορα μόνο στο πρόσωπο του Ιησού. Και ούτε ακόμη περιοριστικά και επιλεκτικά, ωσάν να αναφέρεται μόνο σε τρεις εκλεκτούς μαθητές και σε δύο αποκαλυπτικές μορφές του παρελθόντος. Είναι ένα γεγονός καθολικής σημασίας. Αρχικά ξεκινάει από τον Κύριο, συνεπαίρνει στη συνέχεια τους τρεις μαθητές, προεκτείνεται προς τους Δώδεκα και δι' αυτών φτάνει σε όλο τον κόσμο και σε όλη την κτίση. Έτσι, κατά συνέπεια, δικαιούμαστε να ομιλούμε για τη μεταμόρφωση του ανθρώπου και του κόσμου, της φύσης και της κτίσης, για τη μεταμόρφωση όλης της δημιουργίας, είτε υλικής είτε πνευματικής.

4. Σχέση της Μεταμόρφωσης με το Θαύμα.

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος σχετίζει το γεγονός της μεταμόρφωσης με το θαύμα της θεραπείας ενός υιού που «σεληνιάζεται και κακώς πάσχει». Ενώ οι τρεις μαθητές επιμένουν για μια μόνιμη κατοίκηση στο Θαβώρ και ουσιαστικά για «ιδιοποίηση» του γεγονότος της μεταμόρφωσης, ο μεταμορφωθείς Κύριος τους λέει ότι πρέπει να κατέβουν κάτω στην κοιλάδα, όπου οι υπόλοιποι μαθητές και ο λαός. Εκεί κάτω όλοι αναμένουν όχι μόνο ν' ακούσουν το κήρυγμα από τον Διδάσκαλο, αλλά και να γευθούν τους θαβώριους καρπούς της μεταμόρφωσης.

Γνωρίζουμε από τη σχετική ευαγγελική διήγηση, ότι κατά τη διάρκεια του γεγονότος της μεταμόρφωσης ένας πατέρας έχει μεταφέρει τον άρρωστο γιο του και οι μαθητές προσπαθούν να τον θεραπεύσουν χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Όλοι και όλα βρίσκονται σε αδιέξοδο. Η πίστη παραμένει ανενεργός, η δύναμη των μαθητών δεν είναι αποτελεσματική και το θαύμα δεν τελεσιουργείται. Και αυτό οφείλεται στο γεγονός της «απουσίας» του Κυρίου, αφού «άνευ αυτού ου δύνασθε ποιήσαι ουδέν». Η μεταμόρφωση δεν είναι μια μαγική λέξη, αλλά ενεργός δύναμη πίστεως που τελεσιουργεί το θαύμα.

Επίλογος

Ένας μεγάλος ζωγράφος της Αναγέννησης έχει ζωγραφίσει τον πίνακα της μεταμόρφωσης σε δύο εντυπωσιακά πλάνα. Στο επάνω μέρος με χρώματα ζωηρά και φωτεινά παρουσιάζεται ο κόσμος της μεταμόρφωσης.

Στο κάτω πλάνο βρίσκεται η κοιλάδα του κλαυθμώνος , η οδυνηρή και αδιέξοδη ζωή των ανθρώπων. Ένας κόσμος χωρίς φως και ελπίδα. Ο επάνω κόσμος φωτεινός, ο κάτω σκοτεινός. Ο κόσμος του Ιησού και της μεταμόρφωσης από το ένα μέρος και από το άλλο ο κόσμος ο δικός μας, της παραμόρφωσης και της ασθένειας. Οι δύο αυτοί κόσμοι, κατά την ευαγγελική περικοπή, πρέπει να γίνουν ένας. Και κρίκος σύνδεσης των δύο αυτών κόσμων είναι ο ενανθρωπήσας και μεταμορφωθείς Κύριος. Αυτός ενοποιεί τον Θεό και τον άνθρωπο, τον ουρανό και τη γη. Το θαύμα τελεσιουργείται μόνο κάτω από το φως της μεταμόρφωσης.

Σ' αυτή την προσέγγιση για την κατανόηση της μεταμόρφωσης ως λειτουργίας ζωής και για την πραγματοποίηση του θαύματος στην προσωπική μας πορεία, έχουμε τα εξής πνευματικής φύσεως στοιχεία. Μεταμόρφωση σημαίνει μετάνοια και αλλαγή πορείας. Σημαίνει ανάβαση στο Θαβώρ και κοινωνία μετά του Ιησού. Η μεταμόρφωση συνδέεται άμεσα και ουσιαστικά με την παρουσία του Κυρίου. Το ίδιο συμβαίνει και με το θαύμα, που έρχεται ως επακόλουθο της μεταμόρφωσης. Το θαύμα δεν τελεσιουργείται απόντος του Χριστού. Για να πραγματοποιηθεί το θαύμα ανάγκη είναι το γεγονός της μεταμόρφωσης να μεταφερθεί από το θαβώριο ύψος στην ιστορική πραγματικότητα της ζωής των ανθρώπων. Κατανοείται, έτσι, γιατί ο Κύριος καλεί τους μαθητές να κατέβουν και να πορευθούν προς το λαό, ενώ οι μαθητές επιμένουν να κατασκηνώσουν εκεί ψηλά σε μια εξωιστορική πραγματικότητα. Μόνο όταν εισέλθει στην ιστορία και κοινωνήσει με τους ανθρώπους ο μεταμορφωθείς Χριστός τότε συντελείται το θαύμα.

Το θαύμα επιφέρει την ίαση και τη θεραπεία, στην ουσία όμως είναι γεγονός μεταλλαγής και μεταμόρφωσης. Το θαύμα είναι η αποκατάσταση στο «κατά φύσιν ». Η υγεία και η αρετή είναι το κατά φύσιν του ανθρώπου. Η ασθένεια και η αμαρτία είναι το «παρά φύσιν ». Η φθορά και ο θάνατος είναι έξω από τη φύση της δημιουργίας. Το θαύμα ουσιαστικά συνιστά τη φύση της ζωής. Ζωή κατά κυριολεξία είναι υγεία, μα πάνω από όλα είναι κάλλος και ωραιότητα. Αυτό ακριβώς πραγματοποιείται και με τη μεταμόρφωση. Η μεταμόρφωση είναι λάθος να κατανοείται μόνο ως γεγονός υπερφυσικό και κατ' επέκταση ως ανέφικτο για την παρούσα ιστορική μας ζωή. Η μεταμόρφωση είναι κατ' ουσίαν λειτουργία ζωής και πραγματώνεται διαρκώς στο παρόν και στη ζωή, όπως ακριβώς φανερώθηκε με τη μεταμόρφωση του Κυρίου στο όρος Θαβώρ.